

REFERAT møte 2-18 i Forskningsetisk utvalg i instituttsektoren

Tid: Torsdag 19.april kl 12.30-14.30

Sted: Møterom Familien, 2.etg. Næringslivets hus, Middelthunsgate 27, Oslo

Til stede: Christian Hambro (leder), Ketil Skogen, Bente Tange Harbø

Forfall: Kristin Rosendal, Bjørn Langerud

Sekretariat: Tove Håpnes, Agnes Landstad (referent)

3/18 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak: Innkalling og dagsorden godkjennes

4/18 Godkjenning av referat fra møte 2-17, 20.oktober 2017

Vedtak: Referat fra møte 2-18 godkjennes

5/18 Felles redelighetsutvalg for institutter i FFA

FFA styret hadde i møte 12.april følgende kommentarer til FEUs forslag til mandat og prosedyre for felles FRU:

- Styret er svært fornøyd med at FEU tar rollen som FRU
- Styrets vurdering er at kun instituttledelse eller egne ansatte skal kunne fremme saker for FRU. Hvis eksterne skal kunne fremme saker for FRU, risikerer en at eksterne parter påfører instituttet vesentlige utgifter uten at instituttet mener det er grunn for dette. Styret mener derfor at følgende under pkt 4 i forslag til mandat for FRU samt veilederen bør endres på dette punktet: *Utenforstående som har en legitim interesse i å få behandlet en sak som reiser forskningsetisk spørsmål kan også anmode FRU om å behandle den.*
- Prosedyren og veilederen (pkt 2 d) omtaler faktaundersøkelse og intervju med kontradiksjon ved hjelp av intern eller ekstern kompetanse. Styret mener at bruk av ekstern i slike tilfeller vi være kostbart og ikke nødvendigvis bedre. Bør omformuleres til for eksempel "en intern faktaundersøkelse, ev med hjelp av eksterne"
- Styret mener at FEU bør rapportere til daglig leder i FFA og til ledelsen i instituttene.
- Pkt IV i mandatet for FEU bør endres fra FEU skal til FRU kan
- Omtalen av timesatser (Mandat for FRU pkt 6) endres til: "tilsvarende Forskningsrådets timesats"
- Ordningen bør evalueres enten etter ett år, ev etter at FRU har behandlet tre saker (hvis færre enn tre saker etter ett år)
- FEU bes om å utarbeide et forslag til forskningsetiske retningslinjer for de instituttene som velger å bruke FRU

Styret gjorde slikt vedtak:

1. Styret etablerer felles redelighetsutvalg i instituttsektoren (FRU) som tilbud til medlemsinstitutter. Institutter som benytter seg av FRU, må tilpasse forskningsetiske retningslinjer til prosedyrekravene som er utarbeidet. Kostnader

med FRU dekkes av instituttene som benytter utvalget i samsvar med saksutredning.

2. Rollen som FRU legges til Forskningsetisk utvalg i instituttsektoren. Mandat for Forskningsetisk utvalg justeres tilsvarende. Ordningen evalueres etter at utvalget har behandlet tre saker eller etter ett år og revideres ev på bakgrunn av erfaringene.

Kommentar FEU:

- Forskningsetikkloven §6 sier at forskningsinstitusjonen skal fastsette retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer og at retningslinjene skal angi når det som ledd i behandlingen av slike saker skal innhentes en uttalelse fra redelighetsutvalget.
- Ved etablering av FRU forutsetter en enhetlig praksis hos de instituttene som benytter FRU. Når det gjelder hvem som kan fremme saker for FRU, anbefaler FEU enhetlig praksis også hos de instituttene som ikke benytter FRU. Hvis en lander på at eksterne parter ikke kan fremme saker for FRU, bør veilederen som FEU har utarbeidet, endres på dette punktet slik at der er konsistens mellom veileder og praksis i FRU.
- FEU mener at det for instituttene vil være en styrke, også for omdømmet, at en åpner for at eksterne kan fremme saker for FRU. FRU står fritt til å avgjøre om en vil behandle en sak som er forelagt det. Instituttets ledelse skal også gis anledning til å uttale seg om hvorvidt FRU bør behandle saken (pkt 5 a i Mandat for FRU). FEU oppfordrer derfor FFA styret til å vurdere på nytt hvor vidt eksterne parter kan ha anledning til å fremme saker for FRU.
- Det må avklares om forarbeidene til loven sier noe eksplisitt om hvem som kan fremme saker for redelighetsutvalget.
- Til mandat for FEU: Rapportering fra FEU skal normalt gå til instituttledelsen, men i særlige tilfeller kan saken være av en slik karakter at den bør gå også til styret
- FEU er enig i FFA styrets forslag om at evaluering av FRU bør gjøres etter tre saker eller før, avhengig av erfaringer.

Vedtak:

1. *FEU går inn i Felles redelighetsutvalg i instituttsektoren (FRU) som tilbud til medlemsinstitutter i FFA ihht mandat og forutsetninger vedtatt av styret i FFA.*
2. *Ordningen etableres fra 1.juni 2018.*
3. *Ordningen evalueres etter at utvalget har behandlet tre saker eller etter ett år og revideres ev på bakgrunn av erfaringene.*
4. *Sekretariatet informerer instituttene om etableringen av FRU og forutsetningene for å benytte FRU.*

6/18 Utvikling av e-læringsmodul etisk dilemmatrening i samarbeid med NHO**Kommentar:**

FEU mener det er bra at arbeidet med e-læringsmodul nå er i gang. Når modulen er tatt i bruk og en har høstet noe erfaring, vil en sette i gang arbeidet med å samle inn flere cases.

Vedtak:

FEU ber sekretariatet følge opp etablering av e-basert dilemmatrening for instituttsektoren i tråd med diskusjonen i utvalget.

7/18 Orientering fra forskningsetisk arbeid i NIBIO v/Bjørn Langerud

Utsettes til neste møte

8/18 Orientering om dialog med FEK

- a) KDs utvidelse av nasjonale forskningsetiske komiteer som følge av FFAs initiativ
- b) Møte med instituttrepresentanter i FEK 27.feb 2018
- c) Møte med FEK 11.april 2018, oppfølging

Kommentarer:

- FEU støtter at FFA utarbeider en ny artikkel om oppdragsforskning for FEKs hjemmesider
- FEU kan vurdere å be om møte med NENT og NESH i løpet av inneværende periode for komiteene, ev knyttet til aktuelle saker

9/18 Er FEUs mandat dekkende?**Kommentar:**

FEU har eksistert siden 2015 og det er fornuftig å ta en diskusjon om mandatet og hvordan mandatet forstås.

Vedtak:

1. *FEU mener FFA bør videreføre forståelsen av forskningsetikk avgrenset mot forskningspolitikk og generell etikk.*
2. *FEU er positiv til å delta i ev dialog for definering av hva som skal forstås innenfor det forskningsetiske begrepet og -ansvaret, gjerne i regi av FEK.*

10/18 Aktuelle saker og dato for FEU møte 3/18

OBS! Mandag 15.oktober kl 09.00-11.00

Aktuelle saker:

- Erfaringer med FRU
- Utarbeide forslag til forskningsetiske retningslinjer for instituttene, som kan benyttes etter ønske
- Orientering fra innholdet i Forskningsetisk Forum 18.sept
- Erfaring med e-læringsmodulen; nye cases
- Utarbeide veileder for kursleder i dilemmatreningsmodulen – jfr TI
- Orientering fra Ketil Skogen: Erfaring fra NENT
- Ev gjennomgang av saker som er behandlet i de nasjonale komiteene i 2018. Hvis aktuelle tema, vurdere å invitere komiteleder el sekretariat til møtet el invitere hele komiteen til møte med FEU

- Orientering om hvordan instituttene organiserer sitt forskningsetiske arbeid, ev innhente fra alle eller et utvalg institutter
- Utsatt fra møte 19.april: Orientering om forskningsetisk arbeid i NIBIO v/Bjørn Langerud
- Hvordan organiserer institutter i andre land sitt forskningsetiske arbeid? Kan vi hente gode ideer og erfaringer?

11/18 Eventuelt

Ingen saker til eventuelt.

Vennlig hilsen

Agnes Landstad

Daglig leder

T: +47 91 54 66 10

E: agnes.landstad@abelia.no